

Všeobecné informácie - Portugalsko

OBSAH

- 1 Ako sa vyhotovuje právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti (závet, spoločný závet, dedičská zmluva)?
- 2 Mal by byť tento právny úkon zaregistrovaný? Ak áno, ako
- 3 Existujú nejaké obmedzenia slobodného nakladania s majetkom v prípade smrti (napr. povinný dedičský podiel)?
- 4 Ak právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti neexistuje, kto dedí a koľko?
- 5 Aký orgán je kompetentný:
 - 5.1 v dedičských veciach?
 - 5.2 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí dedičstva?
 - 5.3 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí odkazu?
 - 5.4 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí povinného dedičského podielu?
- 6 Stručný opis konania na vysporiadanie dedičstva podľa vnútroštátnych právnych predpisov vrátane likvidácie dedičstva a rozdelenia majetku (zahŕňa to aj informácie o tom, či dedičské konanie začal súd alebo iný príslušný orgán z vlastného podnetu)
- 7 Ako a kedy sa niekto stáva dedičom alebo odkazovníkom?
- 8 Sú dedičia zodpovední za dlhy zosnulého? Ak áno, za akých podmienok?
- 9 Aké doklady a (alebo) informácie sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľnosti?
 - 9.1 Je menovanie správcu povinné alebo je povinné na základe žiadosti? Ak je povinné alebo povinné na základe žiadosti, aké kroky treba podniknúť?
 - 9.2 Kto je oprávnený vykonať právny úkon pre prípad smrti zosnulého a (alebo) spravovať dedičstvo?
 - 9.3 Aké sú právomoci správcu?
- 10 Aké doklady sa podľa vnútroštátnych právnych predpisov zvyčajne vydávajú v priebehu alebo na konci dedičských konaní na účely preukázania postavenia a práv oprávnených osôb? Majú osobitné dôkazné účinky?

Tento informačný list bol vypracovaný v spolupráci s Radou notárov EÚ (CNUE).

1 Ako sa vyhotovuje právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti (závet, spoločný závet, dedičská zmluva)?

Nakladanie s majetkom pre prípad smrti sa môže spísať dvoma spôsobmi: i) závetom; ii) zmluvou.

i) Závet

Závet je osobná listina, ktorú nesmie vyhotoviť zástupca.

Spoločné závety, t. j. závety, ktoré spísali dve alebo viac osôb v jednom dokumente, buď v prospech tretej osoby alebo pre vzájomný prospech, nie sú povolené.

Závet predstavuje vyhlásenie o úmysle jednej osoby, ktoré nemusí byť určené alebo oznámené konkrétnej osobe. Je voľne odvolateľný a majetok sa po smrti závetcu prevádza jedine na dedičov alebo odkazovníkov.

Existujú štandardné a osobitné druhy závetov.

Medzi štandardné typy patria: verejné závety a uzavreté závety.

Verejný závet vyhotovuje notár vo svojom registri.

Uzavretý závet vyhotovuje a podpisuje závetca alebo iná osoba na požiadanie závetcu, ale musí byť overený notárom. Môže ho uchovávať závetca alebo tretia osoba alebo ho možno uschovať u notára. Osoba, ktorá má v úschove uzavretý závet, ho musí predložiť do troch dní potom, ako sa dozvie o smrti závetcu. V prípade nespĺnenia tejto povinnosti bude osoba zodpovedná za akékoľvek spôsobené straty a škody a ak ide o dediča, môže stratiť spôsobilosť dedič v dôsledku dedičskej nespôsobilosti.

V právnych predpisoch sa stanovujú tieto druhy osobitných závetov: vojenské závety, závety vyhotovené na lodi, závety vyhotovené v lietadle, závety vyhotovené v prípade katastrofy. Závety v takýchto formách možno vyhotoviť len v prípade výskytu určitých výnimočných okolností, ktoré sa stanovujú v zákone. Platnosť takýchto závetov sa skončí dva mesiace po tom, ako zanikne príčina, ktorá závetcovi zabránila vyhotoviť závet v jednej zo zvyčajných foriem.

V portugalských právnych predpisoch sa tiež stanovuje špeciálna forma závetu, ktorý portugalský štátny príslušník vyhotoví v zahraničí podľa zahraničného práva. Takýto závet nadobudne v Portugalsku účinnosť, ak je úradne vyhotovený alebo schválený.

ii) Zmluva

V rámci portugalského právneho systému sa výnimočne akceptuje dedenie na základe zmluvy. K tomu môže dôjsť pomocou zmlúv týkajúcich sa dedičstva alebo darov v očakávaní manželstva, ktoré nadobudnú účinnosť po smrti darcu. Zmluvy týkajúce sa dedičstva a darov po smrti, ak sa predpokladalo manželstvo, musia byť stanovené v dohode manželov, aby boli platné.

Dedenie na základe zmluvy je však spravidla zakázané. Zmluvy týkajúce sa dedičstva sú preto zo zásady zakázané a po vyhotovení neplatné. Dary v očakávaní smrti sú tiež zakázané, nebudú však neplatné, ale stanú sa testamentárnymi odkazmi zo zákona a sú voľne odvolateľné.

Existujú dva typy zmlúv o dedičstve, ktorých platnosť zákon akceptuje na základe výnimky: a) vymenovanie dediča alebo odkazovníka v prospech jedného z manželov, a to manželom alebo treťou osobou; b) vymenovanie dediča alebo odkazovníka v prospech tretej osoby jedným z manželov. Rozdiel medzi dedičom a odkazovníkom je vysvetlený nižšie v odpovedi na otázku „Ako a kedy sa osoba stane dedičom alebo odkazovníkom?“

Platné zmluvy týkajúce sa dedičstva nadobudnú účinnosť až po smrti závetcu. Zmluva, na ktorú sa odkazuje v bode a) vyššie, sa nemôže jednostranne odvolať po tom, ako bola prijatá, a kým závetca žije, nemôže poškodiť príjemcu nežiaducimi odkazmi. Zmluva o dedičstve, na ktorú sa odkazuje v bode b) vyššie, je voľne odvolateľná, ak tretia osoba nebola stranou, ktorá súhlasila s dohodou manželov.

Okrem týchto dvoch druhov zmlúv týkajúcich sa dedičstva právne predpisy takisto akceptujú platnosť darov po smrti, ak sa predpokladalo manželstvo. Tieto sa darujú v očakávaní manželstva jednému z manželov od druhého manžela alebo od tretej osoby. Dar v prípade smrti, ak sa predpokladalo manželstvo, podlieha systému zmlúv o dedičstve a musí sa stanoviť v dohode manželov.

Poznámka:

V portugalskom práve sa stanovujú dva druhy dedenia. Jedným je dobrovoľné dedenie – zo závetu alebo na základe zmluvy – na ktoré sa odkazuje v tejto odpovedi. Druhým je dedenie zo zákona – legitímne alebo povinné – ktoré sa uvádza v odpovediach na otázky „Existujú nejaké obmedzenia slobodného nakladania s majetkom v prípade smrti (napr. povinný dedičský podiel)?“ a „Ak právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti neexistuje, kto dedí a koľko?“

Dobrovoľné dedenie je výsledkom úmyselného konania zo strany závetcu ako závetu a zmluvy.

Dedenie zo zákona je prípustné podľa právnych predpisov. Ak vyplýva priamo z právnych predpisov a je nadradené želaniu závetcu, nazýva sa povinným dedením. Ak vyplýva z právnych predpisov, ale nie je nadradené želaniu závetcu, nazýva sa legitímnym dedením.

2 Mal by byť tento právny úkon zaregistrovaný? Ak áno, ako

Nakladanie s majetkom netreba v zásade registrovať.

Existujú však výnimky, ktoré sú zakotvené v rôznych ustanoveniach. Nakladanie s majetkom pre prípad smrti sa musí registrovať napríklad v týchto prípadoch: i) preferenčné testamentárne nakladanie s majetkom s ohľadom na skutočnú účinnosť; ii) zriadenie prednostného práva a jeho zmeny; iii) povinnosť znížiť dary, ktoré podliehajú kolácii; iv) dohody manželov.

V prípadoch uvedených v bodoch i), ii) a iii) musia záznam na *Conservatórias do Registo Predial* [katastroch] predložiť navrhovatelia alebo odporcovia v právnom vzťahu, osoby so záujmom o registráciu alebo osoby, od ktorých sa požaduje, aby o registráciu požiadali podľa právnych predpisov (úradná registrácia, o ktorú v niektorých prípadoch žiadajú súdy, prokurátor alebo samotný matrikár). Registrácia sa uskutoční prostredníctvom súpisu majetku, zápisu údajov a príslušných pripomienok a poznačenia určitých okolností.

V prípade uvedenom v bode iv) sa registrácia uskutoční v *Conservatórias do Registo Civil* [matrikách] ako zápis alebo záznam prostredníctvom vyhlásenia strán. V tomto prípade môžu byť stranami registrácie aj osoby, ktorých sa skutočnosti priamo týkajú alebo ktorých súhlas je potrebný na nadobudnutie plnej účinnosti.

Poznámka:

Prednostné právo zahŕňa právo pozostalej vdovy alebo vdovca na zabezpečenie prostredníctvom finančných prostriedkov po zosnulom.

Kolácia zahŕňa vrátenie majetku do dedičstva potomkami, ktorí očakávajú, že zdedia majetok alebo cennosti odovzdané predkom.

3 Existujú nejaké obmedzenia slobodného nakladania s majetkom v prípade smrti (napr. povinný dedičský podiel)?

Áno, podľa portugalských právnych predpisov obmedzuje povinný dedičský podiel slobodu nakladania s majetkom pre prípad smrti. Povinný dedičský podiel predstavuje časť majetku, s ktorou závetca nemôže nakladať, pretože je zo zákona pridelená neopomenuteľným dedičom. Ide o povinné dedenie predstavujúce formu dedenia zo zákona, ktoré je nadradené *želaníu* závetcu.

Neopomenuteľnými dedičmi sú manžel/-ka, potomkovia a predkovia. Manžel/-ka a potomkovia patria do prvej dedičskej skupiny. Ak neexistujú potomkovia, dedičmi sú manžel/-ka a predkovia.

Toto sú pravidlá týkajúce sa majetku, s ktorým závetca nesmie nakladať (povinný dedičský podiel):

- povinný dedičský podiel manžela/-ky a detí predstavuje dve tretiny dedičstva;
- ak závetca nezanechá potomkov ani predkov, povinný dedičský podiel manžela/-ky predstavuje polovicu dedičstva;
- ak závetca nezanechá manžela/-ku, ale zanechá deti, povinný dedičský podiel predstavuje polovicu dedičstva, ak zanechá jedno dieťa, a dve tretiny dedičstva, ak zanechá dve alebo viac detí;
- povinný dedičský podiel potomkov druhého a vyššieho stupňa predstavuje podiel, ktorý by pripadol ich predkovi;
- ak neexistujú žiadni potomkovia, povinný dedičský podiel manžela/-ky a predkov predstavuje dve tretiny dedičstva;
- ak neexistujú žiadni potomkovia alebo pozostalý/-á manžel/-ka, povinný dedičský podiel rodičov predstavuje polovicu dedičstva; ak sú za dedičov označení predkovia druhého a vyššieho stupňa, ich povinný dedičský podiel predstavuje jednu tretinu dedičstva.

Poznámka:

Manžel nie je stanovený ako dedič, ak sú manželia v čase smrti závetcu rozvedení alebo právne odlúčení konečným rozsudkom alebo rozsudkom, ktorý sa stane konečným. Ak v čase smrti závetcu prebieha konanie o rozvoze manželstva alebo o rozluke, príjemcovia môžu v takomto konaní pokračovať pre majetkové dôsledky. Ak sa v takomto prípade následne vyhovie návrhu na rozvod alebo rozluku, manžel nie je určený ako príjemca.

4 Ak právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti neexistuje, kto dedí a koľko?

Ak zosnulý nenaložil platným a účinným spôsobom, a to úplne alebo čiastočne, s majetkom, s ktorým sa má nakladať po jeho smrti, sa dedičmi stávajú jeho neopomenuteľní dedičia. Ide o legitímne dedenie, ktoré je formou dedenia zo zákona, ktoré nie je nadradené *želaníu* závetcu.

Neopomenuteľní dedičia sú manžel/-ka, príbuzní a štát v tomto poradí: a) manžel/-ka a potomkovia; b) manžel/-ka a príbuzní vo vzostupnej línii; c) súrodenci a ich potomkovia; d) ostatní príbuzní z oboch strán až do a vrátane štvrtého stupňa; e) štát.

5 Aký orgán je kompetentný:

Príslušnosť vo veciach dedičstva závisí od toho, či je dedičstvo napadnuté (prijatie na základe existencie súpisu dedičstva) alebo nie (jednoduché prijatie).

Notár je príslušný vo veciach napadnutého dedičstva. Notári a matrikári majú právomoc vo veciach dedičstva, ktoré nebolo napadnuté. Sú oprávnení splnomocniť dedičov a vykonať príslušné rozdelenie. Právnicki a/alebo advokáti môžu notárskym overením súkromného dokumentu rozdeliť dedičstvo, ale nemajú právomoc splnomocniť dedičov.

Notári a matrikári sú oprávnení splnomocniť dedičov potvrdením totožnosti splnomocnených osôb, zatiaľ čo v niektorých prípadoch sa môže vyžadovať uplatnenie dohody manželov týkajúcej sa majetku alebo závetu.

5.1 v dedičských veciach?

V prípade napadnutého dedičstva sú od 2. septembra 2013 občianskoprávni notári v obciach, v ktorých sa začali konania o dedičstve, príslušní viesť konanie vo veci dedičstva. Toto konanie sa nakoniec postúpi na súd, aby sudca schválil rozhodnutie o rozdelení.

Miestom začatia konania o dedičstve je miesto posledného bydliska zosnulého.

Ak sa toto miesto nachádza mimo Portugalska, ale majetok zostal v Portugalsku, príslušný je občianskoprávny notár v obci, kde sa nachádza nehnuteľný majetok alebo jeho väčšia časť. Ak neexistuje nehnuteľný majetok, príslušný má občianskoprávny notár v obci, kde sa nachádza väčšina hnutel'ného majetku.

Ak sa miesto posledného bydliska zosnulého nachádza mimo Portugalska a v Portugalsku nezanechal žiadny majetok, príslušný je občianskoprávny notár v mieste bydliska strany, ktorá povoľuje postup.

V prípade jednoduchého prijatia dedičstva sa nevyžaduje konanie vo veci dedičstva. V takomto prípade dediči a odkazovníci uskutočnia likvidáciu a rozdelenie dedičstva na základe spoločnej dohody a bez povinnosti začínať konanie s účasťou notára alebo súdu.

Ak sa vyhlási, že sa majetok zanecháva štátu, na súde sa uskutoční príslušné osobitné konanie na likvidáciu dedičstva v prospech štátu.

Ak sa dedičstvo nenapadne, právomoc majú občianskoprávni notári, matriky a katastre bez ohľadu na územnú príslušnosť. Zainteresované strany môžu preto vykonať úkony pred orgánom podľa vlastného výberu bez územných obmedzení.

Ako je uvedené vyššie, majetok možno takisto rozdeliť v prítomnosti ktoréhokoľvek právnicka alebo advokáta v krajine, ak sa toto uskutoční podľa stanovených podmienok (prostredníctvom matrik a notárov).

5.2 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí dedičstva?

5.3 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí odkazu?

5.4 na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí povinného dedičského podielu?

Pokiaľ ide o orgán príslušný na prijatie vyhlásenia o prijatí alebo zrieknutí sa dedičstva, neexistujú žiadne podstatné rozdiely medzi odkazom a dedičstvom alebo medzi dedením zo zákona alebo dobrovoľným dedením. Odpoveď na tieto tri otázky je preto rovnaká.

Ak sa dedičstvo prijalo na základe existencie súpisu dedičstva, vyhlásenie o prijatí sa vykoná v rámci konania vo veci dedičstva, ktoré prebieha u príslušného notára. V tomto prípade je notár orgánom, ktorý prijíma vyhlásenie o prijatí.

Prijatie dedičstva na základe existencie súpisu dedičstva sa zabezpečuje vyžiadanim súpisu majetku alebo zásahom do neho.

Ďalší typ prijatia dedičstva je jednoduché prijatie, ktoré nastane, keď sa dedičstvo prijme a rozdelí bez potreby začať konanie vo veci dedičstva.

Pravidlá týkajúce sa prijatia dedičstva sa vzťahujú aj na prijatie odkazu. Rozdiel medzi dedičstvom a odkazom je uvedený v odpovedi na nasledujúcu otázku.

Ak sa otvorí konanie vo veci dedičstva, musí sa uskutočniť zrieknutie sa dedičstva alebo sa zahrnúť do spisu. V tomto prípade je notár príslušným orgánom, ktorý prijíma vyhlásenie o zrieknutí sa dedičstva.

Zrieknutie sa dedičstva musí mať jednu z týchto foriem: verejná listina alebo súkromný overený dokument, ak existuje majetok, s ktorým sa má podľa právnych predpisov naložiť v jednej z týchto foriem; v ostatných prípadoch súkromný dokument.

Prijatie alebo zrieknutie sa dedičstva alebo odkazu je jednostranný právny úkon, ktorý sa nemôže poprieť, t. j. obidva sa uskutočňujú prostredníctvom vyhlásenia dediča, ktoré nemusí byť adresované alebo oznámené príslušnej osobe.

Ak je dedičstvo opustené, zainteresované strany alebo prokurátor môžu požiadať súd, aby upovedomil dediča, aby dedičstvo prijal alebo sa ho zriekol. V tomto prípade prijíma vyhlásenie o prijatí dedičstva súd. Dedičstvo sa označuje ako opustené počas obdobia, kedy ešte nebolo prijaté, ani vyhlásené ako zanechané v prospech štátu.

6 Stručný opis konania na vysporiadanie dedičstva podľa vnútroštátnych právnych predpisov vrátane likvidácie dedičstva a rozdelenia majetku (zahŕňa to aj informácie o tom, či dedičské konanie začal súd alebo iný príslušný orgán z vlastného podnetu)

Postup závisí od toho, či je dedičstvo napadnuté alebo nie.

NAPADNUTÉ DEDIČSTVO

Účelom konania vo veci dedičstva je: rozdeliť dedičstvo s cieľom ukončiť jeho spoluvlastníctvo; vytvoriť zoznam majetku v dedičstve, ak ho nie je potrebné rozdeliť; v prípade potreby uskutočniť likvidáciu dedičstva.

Konanie vo veci dedičstva sa vedie u občianskoprávneho notára, ktorý je zaň zodpovedný. Zásahy súdu sú v zásade obmedzené na konečnú fázu konania, v ktorej sudca občianskeho súdu územne príslušného v danej veci schváli rozdelenie dedičstva. Súd však môže zasiahnuť v úvodnej fáze konania s cieľom vymenovať hlavu domácnosti, ak sa vylúčili alebo boli odvolané všetky osoby, ktoré majú podľa právnych predpisov vykonávať túto úlohu.

Právne zastúpenie je povinné iba vtedy, ak sa predkladajú a prejednávajú právne otázky alebo ak sa podáva odvolanie.

Konanie vo veci dedičstva zahŕňa tieto fázy: i) počiatočný návrh a vyhlásenia hlavy domácnosti; ii) doručovanie písomností; iii) námietky; iv) odpovede hlavy domácnosti; v) dlhy; vi) prípravné stretnutie; vii) stretnutie zainteresovaných strán; viii) stanovenie disponibilnej časti dedičstva; ix) rozdelenie; x) zmena a zrušenie rozdelenia.

Uvedené fázy konania sú načrtnuté ďalej.

i) Počiatočný návrh a vyhlásenia hlavy domácnosti

Konanie vo veci dedičstva sa nezačína z podnetu súdu. Strany s priamym záujmom o rozdelenie alebo rodičia, poručník alebo opatrovník, podľa toho, čo je vhodné, môžu požiadať o otvorenie takéhoto konania, ak dedič nemôžu neplnoleté osoby, osoby, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony, alebo osoby, ktorých miesto pobytu je neznáme.

Osoba, ktorá žiada o otvorenie konania vo veci dedičstva, musí pripojiť úmrtný list zázvetcu a uviesť, kto bude vykonávať povinnosti hlavy domácnosti.

Notár vymenuje hlavu domácnosti a predvolá ju, aby urobila vyhlásenie, v ktorom musí predstaviť závet, zmluvy týkajúce sa dedičstva, dohody manželov a darovacie listiny, ak existujú, určila dedičov a/alebo odkazovníkov, predložila zoznam majetku s uvedením hodnoty, spolu s dokumentmi požadovanými na určenie právneho postavenia majetku a osobitný zoznam dlhov v rámci dedičstva.

ii) Doručovanie písomností

Notár upovedomí strany s priamym záujmom o rozdelenie dedičstva a veriteľov dedičstva. Ak existujú neopomenuteľní dedičia, upovedomia sa aj obdarované osoby.

iii) Námietky

Strany s priamym záujmom na rozdelení môžu podať oznámenie o námietke, námietku alebo nárok.

iv) Odpovede hlavy domácnosti

Otázky predložené v predchádzajúcich fázach sa riešia až po vypočutí hlavy domácnosti. Môžu sa vypočuť aj zvyšné zainteresované strany a môže sa vyžadovať zverejnenie dôkazov. Ak sa v dôsledku zložitosti predložených otázok v rámci konania oneskorí uspokojenie nárokov, notár odkáže zainteresované strany na tradičné súdne konanie.

v) Dlhy

Postup, na ktorý sa odkazuje v bodoch iii) a iv), sa vzťahuje na situáciu, keď údajný dlžník poprie nárok v rámci dedičstva.

vi) Prípravné stretnutie

Keď sa urovnávajú otázky s vplyvom na rozdelenie dedičstva, notár stanoví dátum prípravného stretnutia. Na tomto stretnutí prijímajú zainteresované strany rozhodnutia vo veci zloženia podielov dvojtretinovou väčšinou. Zainteresované strany tiež rozhodujú o schvaľovaní záväzkov a prostriedkov na vyrovnanie odkazov a iných poplatkov súvisiacich s dedičstvom. Súpis majetku sa môže uzavrieť na prípravnom stretnutí so súhlasom všetkých strán.

vii) Stretnutie zainteresovaných strán

Súpis majetku pokračuje stanovením dátumu stretnutia zainteresovaných strán, ktoré sa musí uskutočniť do 20 dní od prípravného stretnutia. Účelom stretnutia je prideliť majetok prostredníctvom zapečatených ponúk alebo dohodnutého postupu.

viii) Stanovenie disponibilnej časti dedičstva

Ak existujú neopomenuteľní dedičia alebo odkazovníci, môže sa podať žiadosť o ocenenie a vydraženie zanechaného alebo odkázaného majetku alebo ocenenie ostatného majetku dedičstva s cieľom určiť, či prevyšuje jeho disponibilnú časť.

Ak hodnota darov a odkazov prevyšuje disponibilnú časť dedičstva, musí sa znížiť.

Hodnota darov alebo odkazov prevyšuje disponibilnú časť dedičstva vtedy, keď má vplyv na povinný dedičský podiel neopomenuteľných dedičov.

ix) Rozdelenie

Notár po vypočutí právnikov vydá príkaz na určenie spôsobu rozdelenia majetku pred tým, ako vyhotoví vyhlásenie o rozdelení. Potom sa zostavia podiely. Notár vyhotoví vyhlásenie, ak po dražbe, odovzdaní darov a odkazov zostane majetkový prebytok alebo ak dary alebo odkazy prevyšujú disponibilnú časť dedičstva. V takomto prípade sa zainteresovaným stranám oznámi, aby žiadali o vyplatenie sumy za nadmerné priznanie dlhov alebo žiadali o stanovenie príslušného podielu v hotovosti, alebo ak sa prevýši disponibilná časť dedičstva, aby žiadali o zníženie hodnoty darov alebo odkazov. Zainteresované strany môžu uplatňovať nárok na základe vyhlásenia pri rozdelení majetku. Notár rozhodne vo veci nárokov a v prípade potreby prijme opatrenia na vykonanie losovania.

Nakoniec sa konanie postúpi na súd v okrese, kde sa nachádza úrad notára, v ktorom sa robil súpis majetku. Príslušný občianskoprávny sudca vynesie rozsudok o schválení rozdelenia majetku na základe vyhlásenia a losovania a príslušným zainteresovaným stranám sa vyúčtujú náklady.

Proti rozhodnutiu o schválení rozdelenia sa možno odvolať.

x) Zmena a zrušenie rozdelenia

Rozdelenie možno zmeniť alebo zrušiť dokonca aj po tom, ako sa rozhodnutie o schválení rozdelenia stane konečné a právoplatné, ak sa splnia určité požiadavky. Môže sa napríklad zmeniť so súhlasom všetkých zainteresovaných strán alebo sa môže zrušiť, ak došlo k prehliadnutiu dediča.

NENAPADNUTÉ DEDIČSTVO

Zainteresovaná strana môže urovnať veci pred notárom alebo matrikárom v rámci systému jednotného kontaktného miesta určeného pre všetky otázky týkajúce sa dedičstva – od schválenia až po konečné zapísanie majetku vyplývajúceho z rozdelenia.

Schválenie a rozdelenie sa preto môžu vykonať pred každou z vyššie uvedených inštitúcií.

Keď zainteresované strany u notára alebo matrikára získajú splnomocnenie ako dedičia, môžu tiež rozdeliť majetok z dedičstva prostredníctvom súkromného dokumentu, ktorý je overený pred právnikom alebo advokátom.

7 Ako a kedy sa niekto stáva dedičom alebo odkazovníkom?

Dediči zdedia dedičstvo zosnulého úplne alebo čiastočne, t. j. majetok, ktorý majú zdediť, nie je určený vopred.

Odkazovníci na druhej strane zdedia konkrétny majetok alebo cennosti.

V prípade dedenia zo zákona vyplýva oprávnenosť z právnych predpisov. V prípade dobrovoľného dedenia vyplýva oprávnenosť z vyhlásenia o úmysle vyhotoveného závetcom. Dedičia môžu mať postavenie dedičov alebo odkazovníkov v rámci dedenia zo zákona alebo dobrovoľného dedenia.

8 Sú dedičia zodpovední za dlhy zosnulého? Ak áno, za akých podmienok?

Ak sa dedičstvo prijme na základe existencie súpisu dedičstva, zodpovednosť za dlhy zosnulého a iné poplatky týkajúce sa dedičstva je len do výšky majetku uvedeného na zozname, ak veritelia alebo odkazovníci nepredložia dôkaz o existencii iného majetku. Ak existuje súpis majetku, dôkazné bremeno týkajúce sa existencie takéhoto majetku nesú veritelia alebo odkazovníci.

V prípade jednoduchého prijatia, zodpovednosť za dlhy a iné poplatky týkajúce sa dedičstva tiež neprevyšuje hodnotu zdedeného majetku, ale v tomto prípade musia dediči alebo odkazovníci dokázať, že dedičstvo nezahŕňa majetok v dostatočnej hodnote na zaplatenie dlhov alebo vyrovnanie odkazov. V tomto prípade dôkazné bremeno týkajúce sa neexistencie takéhoto majetku nesú dedičia alebo odkazovníci.

V rámci dedičstva sa nesie zodpovednosť za tieto poplatky: pohreb zvätku a súvisiace poplatky; poplatky za výkon závetu, ako aj správu a likvidáciu dedičstva; úhrada dlhov zosnulého; vyrovnanie odkazov.

Pri spoločne zdedenom majetku sa nesie spoločná zodpovednosť za úhradu uvedených poplatkov. Ak bolo dedičstvo rozdelené, každý dedič je zodpovedný len za sumu úmernú jeho podielu z dedičstva.

9 Aké doklady a (alebo) informácie sa zvyčajne vyžadujú na účely registrácie nehnuteľnosti?

V tejto odpovedi sú osobitne uvedené dokumenty a informácie potrebné na zápis nehnuteľného majetku, povinné poplatky a spôsob predloženia žiadosti o zápis (osobne, poštou alebo online).

Požadované dokumenty a informácie

V žiadosti o zápis nehnuteľného majetku musí byť uvedená totožnosť žiadateľa, príslušné skutočnosti a dotknutý majetok, ako aj zoznam podkladových materiálov.

Zapísať možno len skutočnosti uvedené v dokumentoch, ktorými sú právne doložené.

Dokumenty vyhotovené v cudzom jazyku sa môžu akceptovať len ak sú preložené v súlade s právnymi predpismi s výnimkou tých, ktoré sú vyhotovené v angličtine, francúzštine alebo španielčine, a ak príslušný úradník ovláda daný jazyk.

Ak je potrebné posúdiť oprávnenosť žiadosti o zápis na základe cudzieho práva, zainteresovaná strana musí dokázať príslušný obsah prostredníctvom akéhokoľvek vhodného dokumentu.

Ak sa žiadosť o zápis týka budovy, ktorá nie je opísaná v zozname, je potrebné priložiť ďalšie vyhlásenie s uvedením mena, postavenia a adresy vlastníkov, ktorí bezprostredne predchádzali prevádzateľovi, a označenie predchádzajúceho katastra, pokiaľ žiadateľ vo vyhlásení neoznámí, prečo táto skutočnosť nie je známa.

Ak sa zápis týka podielu v neopísanom spoločnom majetku, je potrebné uviesť mená, postavenie a adresy všetkých spoluvlastníkov.

Povinné poplatky

Pri podaní žiadosti treba zaplatiť poplatok alebo ho odoslať spolu so žiadosťou. Poplatok zodpovedá pravdepodobnej výške celkovej splatnej sumy. Ak sa neuhradí pri podávaní žiadosti o zápis, žiadosť môže byť ihneď zamietnutá.

Ak sa neuhradil poplatok a nezamietla sa žiadosť, registračná služba upovedomí zainteresovanú stranu o lehote na úhradu sumy, ktorú treba zaplatiť, aby nedošlo k zamietnutiu žiadosti.

Rovnaký postup sa použije aj v prípade, že sa uhradí nedostatočná čiastka a zvyšok nie je uhradený.

Žiadosť o zápis vykonaná osobne, poštou alebo online

Žiadosť o zápis nehnuteľného majetku možno podať osobne, poštou alebo elektronicky.

Žiadosti o zápis podané osobne a poštou musia byť vyhotovené písomne, v súlade s formulármi schválenými rozhodnutím riadiaceho orgánu *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* [inštitút pre registre a notárov]. K formulárom treba priložiť dokumenty, ktoré odôvodňujú skutočnosť, ktorá sa má zapísať, a prípadné uvedené dodatočné vyhlásenia.

Formuláre uvedené v predchádzajúcom odseku sa nemusia používať na písomné žiadosti o zápis zo strany orgánov verejnej moci, ktoré sú zapojené ako navrhovatelia alebo odporcovia v rámci úkonov súdu, prokurátora, správcov konkurznej podstaty alebo súdnych exekútorov bez ohľadu na to, či sa podávajú osobne alebo poštou.

Žiadosti, ktoré podávajú súdy, prokurátor, súdni exekútori alebo súdni úradníci, ktorí vykonávajú úkony exekútorov a súdnych správcov, by mali byť odoslané pokiaľ možno elektronicky a spolu s dokumentmi potrebnými na zápis, ako aj s poplatkom.

Žiadosti o zápis majetku možno podať online na webovom sídle <http://www.predialonline.mj.pt/>. Jediné postupy, ktoré sa nedajú zapísať online sú tie, pri ktorých sa odôvodňujú, napravujú alebo spochybňujú rozhodnutie prijaté matrikárom.

Na prístup k listinám týkajúcim sa zápisu majetku, ktoré boli podané online, je potrebný digitálny certifikát. Štátni príslušníci s portugalským občianskym preukazom, ktorí si aktivovali svoj digitálny certifikát, právnici, notári a advokáti už majú tieto certifikáty.

Manažéri a riaditelia obchodných spoločností alebo občianskoprávne spoločnosti registrované ako obchodné spoločnosti môžu osvedčiť, že elektronické dokumenty, ktoré predložili, sú v súlade s pôvodnými papierovými dokumentmi počas podávania žiadosti online, v rámci ktorej sú príslušné spoločnosti zainteresovanými stranami.

Poznámka:

Len osoby a/alebo subjekty, ktoré sú podľa zákona oprávnené, môžu podávať žiadosti o zápis nehnuteľného majetku. Tieto osoby alebo subjekty sú uvedené vyššie v odpovedi na otázku „Mal by byť tento právny úkon zaregistrovaný? Ak áno, ako?“ v časti, kde sú uvedené dokumenty, ktoré treba doručiť na kataster nehnuteľností.

9.1 Je menovanie správcu povinné alebo je povinné na základe žiadosti? Ak je povinné alebo povinné na základe žiadosti, aké kroky treba podniknúť?

Vymenovanie správcu je povinné, ak sa žiada o začatie konania vo veci dedičstva. V takomto prípade je povinné vymenovať hlavu domácnosti zodpovednú za správu dedičstva. Osoba, ktorá žiada o súdne potvrdenie závetu, určí, kto má podľa zákona vykonávať povinnosti hlavy domácnosti. Toto sa vykoná pomocou formulára žiadosti o súdne potvrdenie závetu.

Kým je dedičstvo opustené, nemusí existovať nikto, kto je zo zákona oprávnený na jeho správu. V takomto prípade môže ktorýkoľvek dedič podniknúť kroky na správu dedičstva ešte pred tým, než je prijaté alebo odmietnuté. Ak hrozí riziko straty alebo znehodnotenia majetku opusteného dedičstva, súdy vymenujú správcu. Toto sa vykoná na návrh prokurátora alebo ktorejkoľvek zainteresovanej strany. Vymedzenie opusteného dedičstva bolo uvedené v odpovedi na otázku „Aký orgán je kompetentný: (...) na preberanie vyhlásenia o odmietnutí alebo prijatí dedičstva?“

9.2 Kto je oprávnený vykonať právny úkon pre prípad smrti zosnulého a (alebo) spravovať dedičstvo?

Hlava domácnosti

Hlava domácnosti je v zásade zodpovedná za správu dedičstva až do jeho likvidácie a rozdelenia.

Povinnosti hlavy domácnosti sa zo zákona prideľujú v tomto poradí:

- a) pozostalému manželovi, ktorý nie je zákonne odlúčený, osobne alebo majetkovo, alebo ak je dedičom, ktorý má manželský podiel na majetku páru;
- b) vykonávateľovi závetu, ak závetca neustanoví inak;
- c) príbuzným, ktorí dedia zo zákona;
- d) závetným odkazovníkom.

Ak sa celé dedičstvo rozdelí medzi odkazovníkov, odkazovník, ktorý získal najviac, bude hlavou domácnosti, pričom nahradí dedičov; pokiaľ sú podiely rovnaké, touto osobou sa stáva najstaršia osoba.

Existujú osobitné prípady, keď sa správou časti dedičstva alebo celého dedičstva môže poveriť vykonávateľ závetu alebo správca, ako sa vysvetľuje ďalej.

Vykonávateľ závetu

V prípade dedenia zo závetu môže závetca vymenovať jednu alebo viac osôb, ktoré musia zabezpečiť vykonanie závetu alebo ho úplne alebo sčasti vykonať. Označuje sa to ako vykonávanie závetu. Vymenovaná osoba je vykonávateľom závetu.

Správca

Postupnosť správcov alebo správcovstvo je inštitút, prostredníctvom ktorého závetca poverí určeného dediča úlohou zachovať dedičstvo, aby po jeho smrti mohlo prejsť v prospech inej osoby. Dedič s touto povinnosťou sa označuje ako správca. Osoba, v prospech ktorej sa postupnosť vykoná, sa označuje ako dedič – správca. Správca v rámci správcovstva využíva dedičstvo a spravuje ho.

9.3 Aké sú právomoci správcu?

Právomoci hlavy domácnosti

Hlava domácnosti spravuje dedičstvo zosnulého a, ak mal zosnulý bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, spoločné dedičstvo páru.

Hlava domácnosti môže požiadať dedičov alebo tretiu osobu, aby odovzdali majetok, ktorý má spravovať a ktorý je v ich vlastníctve. Môže podávať žaloby týkajúce sa vlastníctva voči dedičom a tretím osobám a môže vymáhať pohľadávky z dedičstva, ak by oneskorenie ohrozilo ich vymáhateľnosť alebo ak sa platba vykoná spontánne.

Hlava domácnosti musí predať plody alebo iné veci podliehajúce skaze a výnos môže použiť na úhradu výdavkov na pohreb, súvisiacich výdavkov a správnych poplatkov.

Hlava domácnosti môže tiež predať plody, ktoré nepodliehajú skaze, v takom rozsahu, aký je potrebný na úhradu výdavkov na pohreb, súvisiacich výdavkov a správnych poplatkov.

Okrem uvedených prípadov sa práva týkajúce sa dedičstva môžu vykonávať len spoločne všetkými dedičmi alebo proti všetkým dedičom.

Právomoci vykonávateľa závetu

Ak bol v rámci dedenia zo závetu vymenovaný vykonávateľ závetu, vykonáva právomoci udelené závetcom.

Ak závetca neuviedol konkrétne právomoci vykonávateľa závetu, tento je zodpovedný za nasledujúce: vybavenie pohrebu a súvisiacich záležitostí a úhradu príslušných výdavkov; sledovanie plnenia právnych úkonov nakladania s majetkom pre prípad smrti a v prípade potreby zachovanie ich platnosti pred súdmi; vykonávanie povinností hlavy domácnosti.

Ak je vykonávateľ závetu hlavou domácnosti a nie je potrebný povinný súpis, závetca mu môže zveriť vyrovnanie odkazov dedičstva a iných záväzkov. Závetca môže na tento účel splnomocniť vykonávateľa závetu na predaj akéhokoľvek majetku dedičstva (hnuteľného alebo nehnuteľného) alebo majetku určeného v závete.

Právomoci správcu

Správca nielen spravuje, ale aj prijíma výhody plynúce z dedičstva v rámci správcovstva. Uplatňujú sa ustanovenia týkajúce sa využívania takéhoto dedičstva do takej miery, kým nie sú nezlučiteľné so správcovstvom. Na nakladanie s dedičstvom alebo jeho zaťaženie v rámci správcovstva musí správca požiadať o povolenie súdu.

Dedičia a správca opusteného dedičstva

Keď je dedičstvo opustené, predstavuje fond s právnou subjektivitou. V záujme dedičstva sa preto môže začať konanie a môže sa viesť konanie proti nemu. Ak v tomto prípade neexistuje nikto, kto by ho spravoval, môže sa prijať jedno z opatrení uvedených ďalej.

Pred prijatím alebo zrieknutím sa dedičstva môže každý dedič prijať neodkladné správne opatrenia, kým je dedičstvo opustené. Ak sa v prípade viacerých dedičov vznesie námietka, rozhodne vôľa väčšiny.

Správca opusteného dedičstva môže tiež vymenovať súd. Správca je zodpovedný za požiadanie o začatie potrebného predbežného konania a za vykonanie opatrení, ktoré nemožno odkladať bez toho, aby sa ohrozili záujmy dedičstva. Je tiež zodpovedný za zastúpenie dedičstva vo všetkých súdnych konaniach, ktoré sa proti nemu začali. Správca potrebuje povolenie súdu na nakladanie s fixnými aktívami, vzácnymi predmetmi, cennosťami, obchodnými organizáciami a akýmkoľvek iným majetkom alebo na ich zaťaženie, v prípadoch, ak takéto konanie nepredstavuje správny akt. Povolenie súdu sa udelí len vtedy, ak je akt opodstatnený s cieľom predísť znehodnoteniu alebo strate majetku, vyplatiť dlhy dedičstva a uhradiť náklady na potrebné alebo užitočné zlepšenia alebo ak vznikne iná naliehavá potreba.

Ak dedičstvo už nie je opustené, pretože bolo prijaté, ale stále nie je rozdelené, zákon umožňuje ktorémukoľvek dedičovi požiadať súd o uznanie jeho postavenia ako dediča a obnovu celého dedičstva alebo jeho časti proti ktorejkoľvek osobe, ktorá ho má v držbe ako dedič alebo na základe iného nároku alebo bez neho. Označuje sa to ako návrh na získanie držby. Takúto žalobu môže podať jeden dedič bez ostatných, pričom tým zostáva nedotknuté právo hlavy domácnosti žiadať o odovzdanie majetku, ktorý má spravovať, ako sa uvádza predtým v texte.

10 Aké doklady sa podľa vnútroštátnych právnych predpisov zvyčajne vydávajú v priebehu alebo na konci dedičských konaní na účely preukázania postavenia a práv oprávnených osôb? Majú osobitné dôkazné účinky?

Dokumenty potvrdzujúce postavenie dedičov alebo odkazovníkov

1. rozsudky;
2. notárske listiny;
3. zjednodušené postupy na potvrdenie postavenia dedičov pred matrikou.

Uvedené dokumenty dosvedčujú postavenie dedičov a/alebo odkazovníkov, ktorých zanechal zosnulý.

Rozsudky, notárske listiny a zjednodušené postupy na splnomocnenie dedičov sú verejné listiny s úplnou dôkaznou hodnotou.

Splnomocnenie dedičov alebo odkazovníkov sa zaznamená v matrike prostredníctvom potvrdenia na úmrtnom liste zosnulého.

Dokumenty potvrdzujúce rozdelenie

V prípade napadnutého dedičstva:

1. Rozsudok vyneseny príslušným súdom, ktorý schvaľuje rozdelenie dedičstva v konaní vo veci dedičstva pred príslušným notárom. Rozsudok určuje spôsob vyrovnania podielov (napr. dedičský podiel, ktorý zdedí každý dedič alebo odkazovník). Je to verejná listina s úplnou dôkaznou hodnotou.

V prípade dobrovoľného dedičstva:

1. Súkromný overený dokument, ktorý sa vyhotoví v prítomnosti právnik alebo advokáta a v ktorom sa stanovuje spôsob vyrovnania podielov. Nie je to verejná listina, ale súkromný overený dokument, ktorý má v tomto prípade dôkaznú hodnotu zodpovedajúcu úplnej dôkaznej hodnote.
2. Dokument o rozdelení v rámci zjednodušeného dedičského konania pred matrikárom. Je to verejná listina s úplnou dôkaznou hodnotou.
3. Notárska listina o rozdelení vyhotovená notárom. Je to verejná listina s úplnou dôkaznou hodnotou.

Všetky uvedené dokumenty, ktorými sa potvrdzuje rozdelenie, tvoria základ pre zápis majetku dedičstva v prospech dediča alebo odkazovníka bez ohľadu na to, či majú úplnú dôkaznú hodnotu.

Záverečná poznámka:

Informácie uvedené v tejto podobe majú všeobecný charakter, nie sú podrobné a nezaväzujú kontaktné miesto, Európsku justičnú sieť pre občianske a obchodné veci, ako ani súdy alebo iných príjemcov. Je tiež potrebné oboznámiť sa s platnými právnymi predpismi.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 05/07/2018